

Royal College of
Obstetricians &
Gynaecologists

Pandemiya dövründə hamiləlikdə ultrasəs müayinəsi və antenatal skriningə dair tövsiyələr (klinik protokol)

Tibb işçiləri üçün məlumat

23 mart 2020 tarixində çap olunmuşdur

Sənəd BMT-nin Əhali Fondunun (UNFPA) texniki dəstəyi ilə Səhiyyə Nazirliyinin İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzi tərəfindən tərcümə olunmuş, Ginekologiya və Perinatologiyanın inkişafına dəstək Assosiasiyası tərəfindən adaptasiya olunmuşdur.

İşçi qrupun üzvləri: Səbinə Babazadə
Şəhla İsmayılova
Vəfa Ağayeva
Cəmilə Qurbanova
Gülnarə Rzayeva
Nəzirova Ofelya
İsmayılova Aynurə
Vüsalə Ağayeva

1. Giriş

3 antenatal skriningq proqramı mövcuddur:

- Oraq hüceyrə və talassemiya (SCT)
- Hamiləlik zamanı infeksiyon xəstəliklərin skriningi
- Fetal (döl) anomaliyaların skriningi

Şəkərli diabet tip 1 və 2 olan hamilələrdə ilk antenatal müayinədə və ya növbəti gəlişi zamanı və hamiləliyin 28-ci həftəsindən sonra göz müayinəsi aparılmalıdır (skrining).

Skriningq proqramları vaxt baxımından vacibdir və skriningi vaxtında aparılması davam edilməlidir, **ölkə üzrə qəbul olunmuş mövcud tövsiyələrə əsasən.**

Kadrların səviyyəsi belə bir vacib xidməti göstərməyə imkan vermirsə yerli nəzarət qrupu yüksək idarəetmə qrupunu məlumatlandırmalı, fəvqəladə vəziyyət və yumşaltma planları müzakirə olunmalıdır.

2. Skriningq üçün müraciət edən qadınların dəyərləndirilməsi və/və ya görüntülmə (ultrasəs müayinəsi)

Bütün qadınlar mümkün qədər ya tək, ya da maksimum bir nəfər/partnyor ilə iştirak etməlidirlər.

2.1 Mümkün koronavirus infeksiyası üçün skriningq

Bütün qadınlar şöbəyə daxil olmaqdan əvvəl koronavirus simptomlarının mövcudluğuna və cari “evdə qal” qaydalarına riayət edib-etmədiyinə görə qiymətləndirilməlidirlər.

Əgər qadın hazırki “evdə qal” qaydalarına əməl edirsə, sosial təcrid bitdikdən sonra yenidən görüş təyin olunmalıdır.

- Simptomları olan qadınlar: simptomların başlamasından 7 gün sonraya yenidən görüş təyin edin.
- Koronavirus simptomları mövcud olan şəxslərlə eyni evdə yaşayan qadınlar: 14 gün sonraya yenidən görüş təyin edin (bu müddət ərzində evdəki ailə üzvləri evdə qalmalıdırlar).

Xəstəyə məlumat broşuru təqdim edin (təlimat şəklində verilən nümunə, əlavə A)

2.2 Təyin olunan görüşlər

Yerli xidmət müayinə üçün gəlişi ən yaxşı formada necə yönləndirəcəyinə qərar verməli (qan analizləri və/və ya ultrasəs müayinəsi), qadın növbəti gəlişi haqqında məlumatlandırılmalıdır.

Qadına məlumat verilməlidir ki, əgər simptomlar qalır və ya simptomlar inkişaf edirsə, həkim müayinəsinə gəlməməlidir, bunun əvəzinə öz doğum xidmətinə zəng edərək məsləhət almalıdır.

2.3 Profilaktik tədbirlər (Failsafe)

Bütün qadınların yenidən görüş üçün çağırılmasını və görüşlərdə iştirakını təmin etmək üçün yerli profilaktik tədbirlərgörülmalıdır. İştirak etməyən qadınlara nəzarət üçün yerli protokolları izləyin.

3. Təyin olunmuş gəliş zamanı fetal anomaliyaların skriningi

3.1 Skrininqdə iştirak etməkdən imtina edən qadınlar

Hamiləliyin müddətini təyin etmək üçün ultrasəs müayinəsi (dating scan) və/və ya anomaliyaların təyini üçün ultrasəs müayinəsi (anomaly scan) təyin edin.

3.2 Trisomiya 21, 18 və 13-ə görə skrininqdən keçmək istəyən, lakin kombinə olunmuş skriningi (11 həftə+2 gün – 14 həftə+1 gün) ötürən qadınlar

Əgər qeyd olunan müddətlərdə müraciət edirsə:

14 həftə+2 gün – 17 həftə+6 gün aralığında hamiləliyin müddətinin təyini üçün ultrasəs müayinəsinə (dating scan) edin və trisomiya 21-ə görə dördlü testi təklif edin. Dördlü testə görə baş çevrəsi ölçüsündən (HC) istifadə edin.

18 həftə+0 gün – 20 həftə+0 gün aralığında anomaliyaların təyininə görə ultrasəs müayinəsinə (anomaly scan) edin və trisomiya 21-ə görə dördlü testi təklif edin. Dördlü testə görə baş çevrəsi ölçüsündən (HC) istifadə edin.

20 həftə+1 gün – 23 həftə+0 gün aralığında yalnız anomaliyaların təyininə görə ultrasəs müayinəsinə (anomaly scan) edin. Bu halda anomaliyaların təyininə görə ultrasəs müayinəsi trisomiya 18 və 13 üçün skrining müayinəsi hesab olunur.

3.3 Anomaliyalara görə ultrasəs müayinəsi (anomaly scan)

Skrininq pəncərəsi (müddəti) 18 həftə+0 gün – 23 həftə+0 gündür.

Əgər hestasiya müddəti 23 həftə+1 gün və ya daha böyükdürsə hestasion yaşa baxmayaraq dölün tam ultrasəs müayinəsini aparın və yerli klinik tövsiyələrə istinad edin.

4. Xidmətlərdə dəyişikliklər

4.1 Fəaliyyət gücü (tutum)

Pandemiya inkişaf etdikcə doğum şöbələrinin fəaliyyət gücündə müxtəlif problemlər yarana bilər. Mümkün olduğu qədər daimimilli skrining proqramlarına göstəriləni kimi davam etmək məsləhət görülür. Əgər xidmət də yalnız bir ultrasəs müayinəsi nəzərdə tutulmuşdursa, bunun 18 həftə+0 gün – 20 həftə+0 gün müddətində trisomiya 21-ə görə skrining etmək istəyən qadınlarda dördlü test seçimi ilə birlikdə aparılması məsləhət görülür. Bu halda anomaliyaların təyininə görə ultrasəs müayinəsi trisomiya 18 və 13 üçün skrining müayinəsi hesab olunur.

4.2 Heyətin sayı

Gündəlik müzakirə göstərilən xidmətin təftişi prosesinə nəzarət edən komanda rəhbərləri ilə planlaşdırılır. Xidmətin göstərilməsi üçün işçi çatışmazlığı olduqda müayinələrin aparılmasında aşağıdakı ardıcılığa üstünlük vermək lazımdır:

- 18 həftə+0 gün – 23 həftə+0 gün arasında anomaliyaların təyininə görə müayinə
- 11 həftə+2 gün – 14 həftə+1 gün arasında ultrasəs müayinəsi +/- skrining
- Böyümə müayinəsi

Hansısa səbəbdən ultrasəs müayinəsinin aparılması mümkün olmadıqda son menstrual vaxtına əsasən 14 həftə+2 gün – 20 həftə+0 gün arasında dördlü testi etmək olar.

Yalnız dördlü testin aparılması ilə müqayisədə görüntülü ölçülərlə (ultrasəs müayinəsi) birlikdə aparılmasının daha qənaətbəxş olmasına baxmayaraq, bu halda son aybaşı tarixindən istifadə etməklə dördlü testin aparılması qəbul olunmuş skrining test olaraq qalır.

4.3 Əlavə tədbirlər

Böyümə müayinələrinin qruplaşdırılması (vacibliyinə görə)

Ultrasəs skrining bölümünün iş yükünü azaltmaq üçün gəliş üçün gün təyin etməzdən əvvəl böyümə skriningi üçün təyin olunan bütün müraciətləri nəzərdən keçirməklə yerli siyasət tətbiq olunmalıdır.

Prob təmizlənməsi

İstinad edin [RCOG guidance for healthcare professionals](https://www.rcog.org.uk/coronavirus-pregnancy)

<https://www.rcog.org.uk/coronavirus-pregnancy>

İstinad edin Public Health England

[guidancehttps://www.gov.uk/government/collections/coronavirus-covid-19-list-of-guidance](https://www.gov.uk/government/collections/coronavirus-covid-19-list-of-guidance)

Əlavə A: Əgər istəyirlərsə istifadə ediləcək doğum xidmətləri nümunəsi (yerli qaydalarla uyğunlaşdırıla bilər)

Təyin olunmuş görüşləri bu gün alınmayan və COVID -19 səbəbi ilə yenidən görüş təyin edilməsi lazım olan qadınlar üçün məlumatlar

Əgər sizdə COVID-19 simptomları varsa, həkim tərəfindən təyin olunan görüşə gəlməməlisiniz, lakin öz doğum xidmətinizə zəng edərək məsləhət almalısınız.

Doğum bölümləri, əgər istəyirlərsə hamilə qadınlara aşağıdakı qeyd olunanlardan ibarət əlavə məlumat verə bilərlər:

- Bu gün təyin olunan görüşə gələ bilməmələrinin səbəbi, məsələn, COVID-19-un olmasından şübhələnilir və ya yaxın zamanda infeksiyanın olduğu şəxslə kontaktda olublar
- Nə vaxtgörüş təyin oluna bilər
- Yeni görüş təyin olunması üçün necə əlaqə saxlanılacaq
- Əgər onlar doğum xidmətindən məlumat almayıblarsa (müəyyən müddət təyin edin, məsələn bir həftə ərzində məlumat əldə etməsələr, əlaqə saxlamalarını bildirin), necə və kimlə əlaqə saxlaya bilərlər

COVID-19 haqqında daha çox məlumat üçün **[daxil olun https://www.gov.uk/coronavirus](https://www.gov.uk/coronavirus)**

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI

1. Guidance for antenatal screening and ultrasound in pregnancy in the evolving coronavirus (COVID-19) pandemic Version 1: Published Monday 23 March 2020 <https://www.rcog.org.uk/globalassets/documents/guidelines/2020-03-25-covid19-antenatal-screening.pdf>

Xəbərdarlıq. Royal Doğum və GinekologiyaKolleci (RCOG) bu təlimatı yaxşı klinik təcrübəyə və klinik qərarların qəbuluna kömək üçün tərtib etdi. Bu təlimat yazılan zaman ən etibarlı sübutlara əsaslanmışdır və yeni sübutlar aşkarlandıqda mütəmadi olaraq yenilənəcək. Bu təlimat həkim və digər tibb işçiləri tərəfindən aparılan klinik diaqnostika, müdaxilə və müalicə planını əvəz etmir, RCOG klinik şəraitdə təlimatın istifadəsi zamanı məsuliyyət daşımır. Nəzərə alınmalıdır ki, COVID-19-la və onun hamiləliyə təsiri ilə bağlı sübutlar sürətlə yenilənir və son məlumatlar və ən yaxşı təcrübələr bu təlimata daxil edilməyə bilər. RCOG yerli klinik protokollardan və qaydalardan kənar hər hansı bir müvafiq qərar qəbul edildikdə, bunun xəstənin qeyd dəftərlərində tam sənədləşdirilməsini tövsiyə edir.

@RCObsGyn @rcobsgyn @RCObsGyn

Royal College of
Obstetricians &
Gynaecologists

Royal College of Obstetricians and Gynaecologists, 10-18 Union Street, London, SE1 1SZ
T: +44 (0) 20 7772 6200 E: covid-19@rcog.org.uk W: rcog.org.uk Registered Ch